

Організація культурних заходів як економічний інструмент розвитку туризму

Барна М. Ю.¹, Стецик Я. В.²

Опубліковано	Секція	УДК
31.08.2023	Економіка	351.85:338.48

DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10389288>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. Стаття присвячена дослідженню ролі організації культурних заходів як економічного інструменту для стимулювання розвитку регіонального туризму, взявши за основу Львівську область. У контексті сучасних викликів, зокрема воєнного стану, стаття розглядає важливість культурного туризму як засобу підтримки місцевої культурної спадщини та економічного піднесення регіону. Проводиться аналіз позитивних впливів організації культурних заходів, таких як збільшення туристичного попиту, створення нових робочих місць, залучення інвестицій, підвищення обізнаності про регіон, стимулювання розвитку інфраструктури та підтримка місцевої ідентичності. Результати аналізу акцентують важливість організації культурних заходів для економічного розвитку та збереження культурного надбання регіону в умовах сучасних викликів, включаючи воєнний стан в Україні.

Ключові слова: подієвий туризм, фестивальний туризм, регіональний туризм, фестиваль «Ту Стань!», фестиваль «БойЄ».

Organization of cultural events as an economic tool for tourism development

Annotation. This article investigates the role of organizing cultural events as an economic instrument for developing regional tourism, using the example of the Lviv region. In the context of contemporary challenges, including a state of war, the article examines the significance of cultural tourism as a means of supporting local cultural heritage and ensuring the economic uplift of the region. Positive impacts of organizing cultural events, such as increased tourist demand, job creation, attracting investments, raising regional awareness, stimulating infrastructure development, and supporting local identity, are explored.

Factors influencing the organization of cultural events as an economic tool for developing regional tourism in the Lviv region are systematized, and examples are provided. The results of the analysis demonstrate that a combination of factors, such as rich cultural and natural heritage, advantageous geographic location, developed infrastructure, a favorable business environment, and active community participation, determines the success of such events. Using the examples of the "Tu Stan!" and "BoiE" festivals held in the Lviv region, the article illustrates the significance of organizing cultural events in the region. Both festivals

¹ Барна М.Ю., д.е.н., проф, перший проректор, Львівський торговельно-економічний університет, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5248-9774>.

² Стецик Я.В., аспірант, Львівський торговельно-економічний університет, ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-2869-8547>

create a conducive environment for developing the tourism industry and the economy. The crucial role of festivals in developing regional tourism in the Lviv region is justified.

The article emphasizes the importance of considering potential adverse effects, including environmental pollution, loss of authenticity of the local environment and cultural traditions, appropriation of elements of local culture, and increased prices for services and goods. The context of the current military situation in Ukraine, which may alter citizens' preferences and attitudes towards the organization of cultural events, is considered. The article's conclusions underscore the importance of organizing cultural events as a critical element in economic development and the preservation of the region's cultural heritage in the face of contemporary challenges, including a state of war.

Keywords: event tourism, festival tourism, regional tourism, "Tu Stan!" festival, "BoyE" festival.

Вступ

Через повномасштабне вторгнення росії в Україну сума туристичного збору за 2022 рік становила 178,9 млн. грн., що на 24% менше, ніж у 2021 році. Зафіксовано падіння в 14 регіонах України. Переважно це області, які перебували або знаходяться в зоні бойових дій та тимчасово окуповані. Через внутрішню міграцію українців з окупованих і прифронтових територій в більш безпечних регіонах зафіксовано зростання туристичного збору [1]. Розвиток туризму в Україні є невід'ємною частиною стратегічного планування національного економічного розвитку. Ця ініціатива закріплена у Національній економічній стратегії на період до 2030 року [2], яка визначає ключові напрями розвитку країни в різних сферах. Цей документ визначає «забезпечення розвитку туризму як одного з драйверів соціокультурного та економічного розвитку регіонів» та «створення конкурентоспроможної креативної економіки для збалансованого розвитку України» стратегічними цілями за напрямом «Креативні індустрії та індустрія гостинності». Як бачимо, розвиток регіонального туризму є важливим завданням для України не тільки з економічного, а й соціального та культурного аспектів. Туризм, у тому числі культурний, є важливим джерелом надходження коштів для нашої держави в умовах воєнного стану. Посилення туристичної активності в різних регіонах країни може призвести до створення нових робочих місць, залучення інвестицій, підвищення обігу коштів в місцевих громадах, збереження та просування культурної спадщини, а також покращення якості життя місцевого населення. Для досягнення цих цілей, необхідно використовувати економічний інструментарій, який включає фінансову підтримку, інфраструктурний розвиток, створення стимулів для підприємницької діяльності в туристичних сферах, розробку маркетингових кампаній та сприяння партнерству між державою, бізнесом та громадськістю. Правильно налаштований економічний підхід допоможе забезпечити стійкий та збалансований розвиток туризму в Україні, сприяючи в цілому позитивному впливу на економіку, культуру та суспільство[3].

Організація культурних заходів є ефективним та перспективним економічним інструментом для розвитку регіонального туризму в Україні. Цей підхід сприяє привертанню туристів, збільшенню популярності регіону, підвищенню витрат та підтримці місцевого бізнесу. Крім того, організація культурних заходів допомагає залучити увагу до культурної спадщини регіону та підсилити його імідж [4]. Особливо важливим завданням є розвиток культури в умовах воєнного стану [5]. Це сприяє збереженню національної ідентичності, підвищенню морального духу, створенню позитивного середовища для спілкування, підтримці психологічного здоров'я, об'єднанню суспільства та зміцненню міжнародних зв'язків. Як показує досвід, підтримка та розвиток культури та туризму в умовах війни допомагає не лише

забезпечити позитивний вплив на людей та економічний розвиток країни, але й зміцнити соціальний фундамент для подальшого відновлення та розвитку суспільства.

У науковій літературі організація культурних заходів у рамках туристичної активності на регіональному рівні розглядається, в основному, через призму:

1) подієвого туризму. Науковці О. Марченко та А. Постол [6] зазначають, що для розвитку подієвого туризму сприяє геополітичне розташування України, етнічний склад, особливості традицій і обрядовості, багатство народної культурної спадщини. Дослідники Т. Буличева, К. Буткалюк та Т. Гринюк [7] показали, що в Україні та її регіонах є реальні можливості для активного розвитку подієвого туризму на базі етнонаціональних та етнокультурних особливостей її території; довели взаємозв'язок між полікультурністю і розвитком подієвого туризму з огляду на етнонаціональні особливості регіонів України, а також навели приклад, що демонструє сучасну ситуацію розвитку подієвого туризму в Одеському регіоні на основі полікультурності. Роль засобів подієво-гастрономічного туризму в розвитку спеціальних туристичних територій – туристичних дестинацій, зокрема, регіональних, на прикладі Одеського регіону та м. Одеси, висвітлила у своєму науковому дослідженні Н. Мартинова [8], а особливості подієвого туризму Хмельниччини охарактеризовано М. Луцик [9]. Дослідженню розвитку туристського потенціалу подієвого туризму Львівської області приділила увагу І. Крупа [10];

2) фестивального туризму. Науковці досліджують специфіку розвитку фестивального туризму в різних регіонах України, зокрема Одеській [11], Рівненській [12], Львівській [13] областях. Предметом дослідження науковців також є етногеографічні, соціально-економічні, демографічні та організаційно-господарські проблеми і перспективи розвитку фестивального туризму Карпатського регіону [14], Буковини [15] та інших регіонів України. На переконання авторки С. Білоус [13], фестивальний рух в Україні отримав додатковий поштовх до розвитку завдяки запозиченню організаційних методів та форм центральноєвропейських країн.

У вище наведених публікаціях, а також в інших наукових джерелах з тематики культурного туризму, дослідники показують різноманітні аспекти та вплив цього виду туризму на суспільство не тільки на регіональному рівні, а й на рівні країни, зокрема, висвітлюються питання впливу культурного туризму на економіку, взаємозв'язку між культурним туризмом та культурною спадщиною, маркетингу та просування культурного туризму, політики та стратегії розвитку культурного туризму тощо.

Питання проведення культурних заходів в Україні в умовах воєнного стану є складним і потребує подальшого дослідження. Переваги таких заходів включають можливість підвищення морального духу, збереження культурної спадщини та можливість міжнародної співпраці. Однак, варто врахувати ризики безпеки, розподілу ресурсів та моральних аспектів, які потребують врахування при організації будь-якої туристичної діяльності. Умови воєнного стану вимагають балансу між важливістю культурних аспектів і безпекою населення, зробити правильний вибір щодо проведення культурних заходів, враховуючи обставини та потреби громади.

Мета статті – проаналізувати переваги та основні особливості організації культурних заходів як економічного інструменту розвитку регіонального туризму на прикладі Львівської області.

Результати

Культурний захід – це подія або активність, спрямована на популяризацію та висвітлення різних аспектів культури, мистецтва, історії, традицій тощо. Це може бути виставка, концерт, вистава, майстер-клас, лекція, кіносеанс, літературна зустріч,

фестиваль або будь-яка інша подія, яка пропонує аудиторії можливість спілкування та освіти в сфері культурних та мистецьких цінностей.

Культурні заходи можуть включати в себе різноманітні вирази мистецтва, такі як живопис, скульптура, музика, танець, театр, кіно, література та інші форми творчості. Також вони можуть бути спрямовані на підтримку і популяризацію місцевих культурних традицій або на взаєморозуміння між різними культурами та національностями.

Культурні заходи мають важливе значення для збереження та розвитку культурної спадщини, сприяють культурному обміну та зближенню людей, а також відіграють роль в економіці через туризм та інші суміжні сфери.

Організація культурних заходів в регіоні може бути важливим економічним інструментом для розвитку регіонального туризму. Культурні заходи привертають увагу туристів і сприяють залученню коштів до економіки регіону, а також сприяють підвищенню визнання та популярності регіону серед відвідувачів. Позитивними ефектами організації культурних заходів у туристичній діяльності є:

1. Залучення туристів. Культурні заходи, такі як фестивалі, виставки, концерти, ярмарки тощо, привертають туристів з різних місць. Це збільшує потік туристів і сприяє зростанню попиту на готелі, ресторани, транспортні послуги та інші туристичні послуги.

2. Економічний зростання регіону. Заходи можуть стимулювати розвиток місцевої економіки через збільшення споживання товарів та послуг. Під час проведення заходів туристи витрачають кошти на різноманітні покупки, що підвищує обігрів місцевої бізнес-спільноти.

3. Залучення інвестицій. Організація культурних заходів може залучити інвесторів, які бачать потенціал у розвитку туризму в даному регіоні. Інвестиції можуть бути спрямовані на будівництво нових готелів, ресторанів, розвиток інфраструктури та інші проекти, що сприяють розвитку туристичної галузі.

4. Створення робочих місць та підтримка місцевого бізнесу. Підготовка та проведення культурних заходів вимагає залучення багатьох людей, включаючи артистів, організаторів, технічний персонал, волонтерів тощо. Це може сприяти зростанню кількості робочих місць в регіоні. Також культурні заходи можуть стати платформою для місцевих підприємців, які пропонують різноманітні товари та послуги для туристів. Це може сприяти підтримці місцевого бізнесу та збільшенню його доходів.

5. Підвищення обізнаності про регіон. Культурні заходи можуть привернути увагу засобів масової інформації та соціальних мереж, що сприяє підвищенню відомості про регіон. Це може вплинути на ріст інтересу до регіону як до туристичної дестинації.

6. Сприяння збереженню культурної спадщини. Організація культурних заходів може допомагати зберегти та презентувати культурну спадщину регіону. Це може бути важливим чинником для збереження і передачі традицій та ідентичності.

7. Стимулювання розвитку інфраструктури. Для успішної організації культурних заходів необхідна відповідна інфраструктура, така як готелі, ресторани, транспортна система, майданчики для проведення заходів тощо. Розвиток цієї інфраструктури може позитивно впливати на економіку регіону та створити нові можливості для бізнесу.

Загалом, організація культурних заходів може мати значущий позитивний вплив на розвиток регіонального туризму, сприяючи економічному зростанню, підвищенню обізнаності та привертанню уваги до культурних та історичних аспектів регіону. Важливо зауважити, що успішна організація культурних заходів вимагає співпраці між владними органами, громадськістю, підприємцями та іншими зацікавленими

сторонами. Також слід враховувати баланс між економічними вигодами та збереженням культурної спадщини та природних ресурсів регіону.

Хорошим прикладом може бути проведення Національного Сорочинського ярмарку у 2023 році у Львові [16; 17]. Задля збереження традиції ярмаркування, яка поєднує в собі історію, традиції, культуру, підтримку малого та середнього бізнесу, прийнято рішення про проведення Національного Сорочинського ярмарку у більш безпечному місці, щоб не наражати на небезпеку учасників і відвідувачів. Традиційно захід проходив у Великих Сорочинцях на Полтавщині, проте через воєнні дії у 2023 році вперше в історії захід відбудеться у Львові. У Національному Сорочинському ярмарку у Львові візьме участь понад сотня учасників з усіх регіонів України, що дозволить підвищити обізнаність та розуміння різноманітності культурних та традиційних аспектів різних частин країни. Цей ярмарок виступає як унікальна можливість для представників різних регіонів продемонструвати свою національну спадщину, мистецтво, ремесла та страви. Окрім цього, проведення Національного Сорочинського ярмарку у Львові позитивно вплине на економіку регіону, стимулюючи різні сфери та забезпечуючи зростання доходів, розвиток підприємництва та покращення інфраструктури.

Розуміння потенціалу культурно-мистецьких фестивалів як засобу сприяння економічного розвитку регіону та міста, визначення їх як важливого туристичного ресурсу, є невід'ємною частиною створення стратегії розвитку туризму в регіонах України. Оптимальна стратегія повинна об'єднувати досвід різних секторів і усвідомлювати, що туризм – це як галузь економіки, так і ресурс для сталого розвитку культурної сфери [18].

Організація культурних заходів на Львівщині як економічного інструменту розвитку регіонального туризму підпорядкована ряду чинників, які можуть впливати на їх успішність та внесок у розвиток туристичної галузі (табл. 1).

Таблиця 1

Чинники впливу на організацію культурних заходів як економічного інструменту розвитку регіонального туризму Львівщини

Чинники	Характеристика Львівщини	Приклади культурних заходів
Культурна спадщина	Територія Львівської області багата унікальними об'єктами історико-культурної спадщини, мистецтва, лікувально-оздоровчими, водними і ландшафтними ресурсами, самобутніми традиціями та звичаями, які в поєднанні з вигідним географічним положенням, прекрасний потенціал для розвитку найрізноманітніших видів і форм туризму та відпочинку [19].	Хода зіздарів на Різдво центром міста Львова, щорічний фестиваль Alfa Jazz Fest, гаївки та вистави в Шевченківському гаю [20].
Природна спадщина		Фестиваль-табір української середньовічної культури «ТуСтань!». Фестиваль проводиться в природних умовах, що додає йому особливої аутентичності та знаходить віддзеркалення у відтворенні середньовічного середовища [21].
Локація та інфраструктура	Вигідне географічне розміщення області зумовлене його прикордонним статусом та розвиненими міжнародними комунікаціями, які з'єднують Україну з Польщею, Словаччиною, Угорщиною,	Міжнародний фестиваль класичної музики LvivMozArt [22] – мистецький проект, який об'єднуватиме найкращих музикантів України та світу. Львів – унікальне місто на перехресті східної та західної музичних
Партнерства та співпраця		

	Румунією, що сприяє розвитку транскордонного співробітництва, активному використанню транзитного потенціалу, розвитку міжнародного співробітництва та активізації економічних, соціальних, науково-технічних, культурних, екологічних та інших зв'язків між прикордонними регіонами сусідніх країн [19].	культур, яке гідне приймати один із найпотужніших фестивалів класичної музики в Європі. До фестивалю долучається більше 15 партнерів. Фестиваль проводиться за підтримки Львівської міської ради, Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка, Львівського історичного музею, Stiftung Mozarteum Salzburg, C.Bechstein тощо.
Участь громади та місцевих жителів	Адміністративно-територіальний устрій області включає 20 сільських районів і 9 міст обласного підпорядкування. Всього в області 44 міста, 34 селища міського типу та 1850 сільських населених пунктів, що є найбільшим в Україні показником [19].	Концертні установи такі, як капели «Трембіта», «Дударик», Галицький академічний камерний хор, допомагали вимушено переселеним особам на Арені Львів, на залізничному вокзалі, а також проводили мистецькі заходи, щоб люди могли трохи відволіктись від тих подій, спричинених війною. Державні історико-культурні заповідники «Тустань», Шевченківський гай, Нагуєвичі організовують безкоштовні екскурсії та культурні заходи [23].
Маркетинг та просування	Наявність офіційного бренду міста Львова зі слоганом «Львів відкритий для світу».	Фестиваль «На каву до Львова» [24], який присвячений каві та кавовій культурі. Активно використовуються соціальні мережі, створюються цікаві рекламні ролики, фотографії та конкурси, щоб підняти інтерес до заходу. Ця стратегія допомагає залучити більше відвідувачів та підвищити промоцію міста Львова як кавової столиці України [25].

Узагальнено авторами

Ці чинники спільно визначають успішність організації культурних заходів як інструменту розвитку туризму на Львівщині та впливають на залучення туристів та їхній позитивний вплив на місцеву економіку.

Статистичні дані щодо відвідувачів у табл. 2 демонструють позитивну роль фестивалів у розвитку туризму Львівщини (за даними 2019 року).

Більшість великих фестивалів мають потенціал створювати нові робочі місця, включаючи і ті, що пов'язані з підрядними послугами. Чим масштабніший фестиваль, тим він більше сприяє зростанню зайнятості, в тому числі через залучення підрядників. Крім того, фестивалі, як правило, акцентують увагу на особливостях самого регіону, де вони проводяться, сприяючи популяризації місцевої культури. Це надає їй особливого

шарму та підкреслює її аутентичність. Крім того, такі події вирізняються тим, що надають нову інтерпретацію місцевому мистецтву, тим самим привертаючи увагу глобальної спільноти [18].

Таблиця 2

Характеристика фестивалів Львівщини, 2019 р.

Назва фестивалю	Кількість відвідувачів			Нові робочі місця для місцевого населення, осіб	Підрядники на фестивалі		Кількість спонсорів і партнерів фестивалю
	всього, осіб	з інших регіонів	іноземці, осіб		з інших регіонів України	зі свого регіону	
Фестиваль української середньовічної культури «Ту Стань!», Львівська обл., с. Урич, 2019 – Організатор «Тустань» ЛОГО (Львівська обласна громадська організація)	9000	2000	~ 5%	650	80	210	Партнери – 4; Спонсорів немає
Фестиваль бойківської культури «БойЄ», Львівська обл., с. Урич, 2019 – Організатор «Тустань» ЛОГО (Львівська обласна громадська організація)	~ 1600	-	-	164	135	10	3

Джерело: [18]

За даними табл. 2 можна зробити висновки щодо ролі фестивалів у розвитку регіонального туризму Львівської області:

1. Кількість відвідувачів свідчить про популярність цих заходів та їхню здатність привертати туристів, як з інших регіонів України, так і з-за кордону. Фестиваль «Ту Стань!» привів близько 9000 відвідувачів, а фестиваль «БойЄ» – близько 1600 осіб, що сприяло збільшенню попиту на місцеві послуги та створило нові робочі місця, зокрема для місцевого населення.

2. Фестивалі допомагають створювати нові робочі місця, переважно для місцевого населення. Вони впливають на збільшення попиту на різні послуги та підприємства, зокрема підрядники, що допомагають забезпечити організацію та проведення фестивалів. Фестиваль «Ту Стань!» забезпечив близько 2000 робочих місць, а фестиваль «БойЄ» – близько 164 місць.

3. Органи місцевого самоврядування відіграють активну роль у сприянні організації фестивалів. Вони надають дозволи, допомагають з організацією безпеки, що

підкреслює співпрацю між органами влади та організаторами фестивалів для сприяння туристичному розвитку.

4. Фестивалі сприяють партнерству та співпраці з різними організаціями, що може включати місцеві компанії та партнерів. Спонсорська підтримка допомагає забезпечити фінансовий фундамент для успішної організації подій.

Загалом, дані свідчать, що фестивалі у Львівській області дійсно впливають на розвиток економіки регіону через залучення відвідувачів, створення нових робочих місць, підтримку місцевих підприємців та партнерів, а також активну участь органів місцевого самоврядування.

Проте, організація культурних заходів у туристичній діяльності може призвести до деяких негативних ефектів, зокрема: забруднення навколишнього середовища, зміна аутентичності місцевого середовища та культурних традицій, культурна апропріація (коли елементи місцевої культури використовуються туристами без поваги до їхнього значення та контексту), зростання цін на послуги та товари у регіоні через підвищення попиту. Варто врахувати, що під час війни змінюються пріоритети у житті громадян. Люди можуть віддавати перевагу підтримці родин та безпеці перед участю у культурних заходах. Війна викликає патріотичні почуття серед громадян, що в свою чергу може призвести до більшої зацікавленості в патріотичних та національно спрямованих культурних заходах. Згідно результатів опитування [24], яке проводилося з 27 січня до 3 лютого 2023 року методом телефонного інтерв'ю серед 2009 дорослих жителів України Київським міжнародним інститутом соціології, попри повномасштабну війну, культурні події користуються попитом. За даними Інституту, найчастіше українці відвідують не розважальні заходи, а події, пов'язані з вшануванням пам'яті. Більшість (60%) учасників дослідження відвідали хоча б один культурний захід упродовж останнього року. Найчастіше опитані згадували такі заходи: публічне вшанування пам'яті якоїсь людини (26%), музичні концерти (22%), кінотеатри (21%) та екскурсії (20%).

Війна в Україні змінює уподобання та ставлення громадян до культурних заходів, зокрема посилюючи патріотичну усвідомленість, впливаючи на психологічний стан і змінюючи пріоритети у їхньому житті. Важливо забезпечити належне управління та контроль за організацією культурних заходів, щоб мінімізувати негативні наслідки та забезпечити сталий та відповідальний розвиток туристичної індустрії.

Висновки

Організація культурних заходів є значущим та дієвим економічним інструментом для розвитку туризму. Цей підхід виявляється важливим як на рівні регіонів, так і на національному рівні, сприяючи багатогранному зростанню і підтримці економіки, соціокультурного розвитку та підвищенню привабливості місцевостей для відвідувачів.

Організація культурних заходів, таких як фестивалі, ярмарки, концерти, мистецькі вистави та інші події, допомагає привертати увагу туристів і надає їм можливість поглибити свій культурний досвід, познайомитися з історією, традиціями та місцевою спадщиною. Це сприяє підтримці місцевих підприємців, митців, ремісників та інших учасників, які виготовляють ремесла, продають сувеніри та надають послуги, що підвищує рівень зайнятості і доходу в регіоні. Крім того, ці заходи можуть допомагати в залученні інвестицій для інфраструктури, покращення послуг та розвитку гостинності, що в свою чергу підвищує конкурентоспроможність регіону на туристичному ринку.

Організація культурних заходів є не лише засобом залучення туристів, а й каталізатором для розвитку економіки, підтримки культурної спадщини та

стимулювання інноваційного підходу до розвитку туризму. Вона виконує важливу роль у формуванні цілісних стратегій для сталого та прибуткового розвитку регіонів і національної економіки загалом.

Дослідження підтверджує, що організація культурних заходів у Львівській області виконує функцію не лише популяризації культурних цінностей, але й стає потужним інструментом для економічного піднесення та забезпечення сталого розвитку туризму в регіоні. Це сприяє зміцненню позицій Львівщини на туристичній мапі України та залученню нових можливостей для економічного розвитку.

Перспективи подальших досліджень з тематики організації культурних заходів як економічного інструменту розвитку регіонального туризму полягають у аналізуванні, як глобальні події, такі як пандемія, війни чи інші політичні зміни, впливають на організацію та споживання культурних заходів в регіонах України.

Список використаних джерел

1. Війна обвалила туризм в Україні: оприлюднено невтішні цифри. URL: <https://www.unian.ua/economics/other/viy-na-obrushila-turizm-v-ukrajini-oprilyudneni-nevtishni-cifri-12192558.html>.
2. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 179. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179>.
3. Теоретико-методичні основи та організаційно-економічний механізм розвитку підприємств туризму на інноваційних засадах [Колективна монографія] Функціонування та перспективи розвитку туристичної галузі України : монографія / [за заг. ред. М. Ю. Барни]. Львів : Видавництво ЛТЕУ, 2018. 376 с.
4. Бондаренко Ю.Г., Кулиняк І.Я., Гвоздь М.Я. Роль і вплив державних важелів управління на сферу відпочинку населення в кризовій ситуації. Review of transport economics and management 2020. Вип. 3(19). С. 33-47. DOI: 10.15802/rtem.v0i3(19).201197.
5. Барабаш В., Коломієць О. Діяльність культурно-інформаційних центрів в умовах воєнного стану. Society. Document. Communication. Серія: Історичні науки. 2022. Вип. 16. С. 10-26. DOI: 10.31470/2518-7600-2022-16-10-26.
6. Марченко О.А., Постол А.А. Подієвий туризм як пріоритетний напрямок розвитку регіону. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2021. № 1 (49). С. 110-113. DOI: 10.33783/1977-4167-2021-49-1-110-113.
7. Буличева Т., Буткалюк К., Гринюк Т. Полікультурність як чинник розвитку подієвого туризму в Україні. Економічна та соціальна географія. 2020. Вип. 84. С. 35-41. DOI: 10.17721/2413-7154/2020.84.35-41.
8. Мартинова Н.С. Перспективи розвитку подієво-гастрономічного туризму в Одесі як туристичної дестинації. Науковий вісник [Одеського національного економічного університету]. 2019. № 6. С. 121-146. DOI: 10.32680/2409-9260-2019-6-269-121-146.
9. Лущик М.В. Теоретичні аспекти та розвиток подієвого туризму Хмельниччини. Молодий вчений. 2020. № 10(1). С. 52-58. DOI: 10.32839/2304-5809/2020-10-86-11.
10. Крупа І.П. Подієвий туризм як інструмент ефективного розвитку туристичного потенціалу Львівщини. Культурологічна думка. 2017. № 12. С. 191-198.
11. Крупіца І.В., Жигайло О.М., Байрачна О.К., Бірюкова М.Є. Передумови та перспективи розвитку фестивального туризму в Одеській області. Український журнал прикладної економіки. 2020. Том 5. № 1. С. 133-141. DOI: 10.36887/2415-8453-2020-1-16.

12. Бернадська Г.О. Тенденції розвитку фестивального туризму на території Рівненської області. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Географічні науки. 2018. Вип. 9. С. 219-226.
13. Білоус С. Тенденції стратегічного розвитку фестивального туризму у Львівській області. Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини. 2018. Вип. 45. С. 281-289. DOI: 10.30970/vir.2018.45.0.9395.
14. Топорницька М. Суспільно-географічні перспективи розвитку та урізноманітнення системи фестивального туризму у Карпатському регіоні. Вісник Львівського університету. Серія географічна. 2013. Вип. 43(1). С. 281-287.
15. Грицку-Андрієш Ю., Грицку В. Фестивальний туризм на Буковині як інноваційний інструмент залучення інвестицій у розвиток сільських територій. Вісник Львівського університету. Серія географічна. 2013. Вип. 43(1). С. 191-197.
16. Презентація Національного Сорочинського ярмарку у Львові. URL: <https://yarmarok.in.ua/about/news/142-shanovni-uchasniki-gosti-ta-vidviduvachi-8>.
17. Сорочинський ярмарок у Львові: що можна побачити і посмакувати. URL: <https://dailyviv.com/news/ekonomika/sorochynskiy-yarmarok-u-lvovi-shcho-mozhna-pobachyty-i-posmakuvatm-113825>.
18. Пархоменко І. Креативна економіка: фестивалі. URL: <https://uaculture.org/texts/kreatyvna-ekonomika-festyvali>.
19. Стратегія розвитку Львівської області на період 2021-2027 років. URL: <https://loda.gov.ua/documents/49999>.
20. Мороз Л.А., Яричевська Я.І. Емоціоналізація бренд-комунікацій як чинник підвищення туристичної привабливості міста. Ефективна економіка. 2020. № 2. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7658>. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.2.66.
21. Про фестиваль. URL: <https://tustan.com.ua>.
22. LvivMozArt. URL: Про фестиваль. <https://lvivmozart.com/about>.
23. Концерти та дитячі розважальні програми: як заклади культури Львівщини підтримують осіб з числа ВПО. URL: <https://old.loda.gov.ua/news?id=67146>.
24. На каву до Львова – Свято. URL: <https://moemisto.ua/lviv/svyato-na-kavu-do-lvova-10692.html>.
25. Кулиняк І.Я., Карий О.І., Ярмола К.М. Кавовий туризм: сучасний стан та перспективи розвитку. Приазовський економічний вісник. 2021. № 1(24). С. 16-21. DOI: 10.32840/2522-4263/2021-1-3.
26. Заходи з вшанування пам'яті та концерти – як українці відвідують культурні події у війну. URL: <https://life.pravda.com.ua/culture/2023/03/24/253508>.